

Folklorni ansambl „Ivan Goran Kovačić“ - Zagreb

program cjelovečernjeg plesnog koncerta pod nazivom

„VESEL DRAGI, PA I JA“

Pročitao sam prije koncerta sve svoje komentare o ovom ansamblu otkada ga pratim kao član prosudbenih komisija, a tu su i dojmovi onih koncerata koje sam gledao kao obični gledalac. Dojma sam, da je Ansambl u potpunosti koncepcijski, te umjetnički i pedagoški profiliran, te da neprekidno napreduje u svim elementima folklorne umjetnosti. Izbor točaka za ovu večer, te njihova izvedba pokazuje visoku razinu bavljenja folklornom umjetnošću, stoga je uistinu bilo zadovoljstvo biti članom prosudbene komisije.

No, krenimo redom:

1. Dopao mi se izbor i dramaturgija odabranih točaka. Točke su dramaturški stvarale potrebnu napetost, a dobro složeni kontrasti unaprijedili su atraktivnost koncerta. Izbor točaka uključio je kultne Ljevakovićeve koreografije koje je on postavljao za Lado, a Goranovci su vrlo pametno investirali kupnjom tih točaka (Drmeš, Krčki tanac). U tu kategoriju mogli bi ići i „Stari splitski plesovi“ Branka Šegovića te „Jedna mala ružica“ Dr. Ivana Ivančana za koju mi se čini da je jedna od inačica koju je autor radio baš za ovo društvo. Tu su svakako i braća Ivanković gotovo „kućni autori“ Goranovaca koji su ostavili prepoznatljiv autorski pečat u Goranu te znatno utjecali na repertoar, ali i stil Ansambla u cjelini. Uz to tu su i četiri izuzetno zanimljive koreografije koje potpisuju Vena Kožul i Dubravko Radić, Krunoslav Šokac, Miroslav Šilić i Jasenka Blažeković. Većina koreografija koristi relativno svjež materijal koji nije u prečestoj uporabi na našim scenama. Sve odreda su u svojoj dramaturgiji dobro osmišljene, tako da se dobro uklapaju u koncepciju koncerta. Također, sve koreografije prate kvalitetne i primjerene glazbene obrade. U cijeloj koncepciji stršao je jedino glazbeni intermezzo drugog dijela programa, unatoč vrlo dobroj izvedbi. Riječ je o skladbi (ne i glazbenoj obradi) Bože Potočnika. Takve skladbe svojedobno su unaprijedile umjetnički izričaj Festivala kajkavske popevke u Krapini koji je tekstovno često bio blizak folklornom izričaju, no glazbeno katkada vrlo dalek. Ovakve skladbe pisane za folklorni zvuk (kao primjerice i „Pri Svetem Roku“) svakako su bile dobrodošlo osvježanje u onim vremenima. Ipak, za razliku od također potpuno komponiranih „Ladarki“ ili „Jurjaša“ Emila Cossetta, ova skladba djeluje puno artificijelnije i nije mi se kao točka uklopila u cjelokupnu koncepciju koncerta.

2. Iznimno brojan orkestar, u kojem pojedini članovi kvalitetno sviraju i tradicijska glazbala, imponira svojom sigurnošću i uvježbanošću, te svirkom koja stilski dobro prati sve odabrane sadržaje na koncertu. Njihova kvalitetna tehnika i desne i lijeve ruke to im svakako omogućuje. Imponira i njihov scenski angažman te srčanost kojom prate svoje plesače- pjevače, kao i uvjerljivost u samostalnim istupima. Što se tiče izvedbe „Starih splitskih plesova“ bilo je ponešto „nejasnih“ nota. Pri tome ne mislim na one koje se odnose na drugačiju glazbenu obradu te izmjene pojedinih melodijskih linija i prohoda u odnosu na onu koju je radio Nikola Buble. Pored toga, unatoč različitim promišljanjima o tome, ova glazba i pored svoje plesne funkcije, dopušta veću uporabu dinamike. Izvorište te glazbe nije strogo folklorno i ona u svojoj strukturi podrazumijeva te razlike, posebice u repeticijama. To ne treba shvatiti kao koncertantno izvođenje klasične glazbe, no prostora za lagane dinamičke kontraste svakako ima. Štoviše, na ovom koncertu bilo je i nekih krešenda, no ne uvijek na logičnim mjestima. Pohvaljujem izniman trud svirača na sopilama koji su vrlo dobro pratili točku, unatoč povremenom popuštanju u „energiji“ druge sopile. Sjećam se koliko su i profesionalci u Ladu trebali vremena da to posve „legne“. Svakako sugeriram još bolje dogovore oko uzimanja dahova tako da svirka nikada ne bi smjela prestajati, osim u kadencama. Što se kadenci tiče, svakako je završni ton kadence uvijek previše kratak i odrezan. Blok flaute u „Drmešu“ trebale bi dobiti mirniji ton kako ne bi dolazilo do prepuhivanja, naročito u prvoj temi. Druga tema je već bila bolja.
3. Ovo je ansambl velikih vokalnih mogućnosti koji to pokazuje u svim točkama. I individualno i grupno. Intonacija je u pravilu izvrsna. Stil uglavnom uvijek pogođen, a veća je i lakoća pjevanja nego ranije. Gotovo u potpunosti je nestala povremena uporaba grlene muskulature kako bi se dobio fokus zvuka koji se dobiva adukcijom glasnica, a ne kako se to počesto krivo shvaća stezanjem grlene muskulature. I na koncertima koje sam slušao na HRT-u, te na još nekim događanjima gdje sam slušao pjevanje Ansambla, primjećuje se da je ta manira gotovo u potpunosti nestala. Pojedini solisti i solistice, odnosno počimalje i počimatelji zvuče gotovo profesionalno, odnosno kao izvorni pjevači (ili obrnuto, sasvim svedjedno). Ima i onih koji svojim učešćem još ne dosižu taj nivo. Prije svega zbog nedostatne rezonance, pa time i potrebne jačine zvuka. No, vrlo su blizu da i oni jednako kvalitetno zazvuče i sasvim je opravdano da se upotrijebi toliko veliki broj solista. To na najbolji mogući način unapređuje vokalni potencijal cijelog ansambla. Od stvari koje bi se mogle s lakoćom i uz malo truda popraviti, svakako je izgovor u Međimurju. Osim „Baroš ,oj Barica i donekle „Faljila se Jagica“ sve ostalo je kajkavski izgovor sa štokavskim vokalima. To je slično onome kako talijani izgovaraju engleski jezik. Tako je nekada bilo (u

vremenima kada su se te i takve koreografije postavljale), i to onda nismo razumijevali, no danas su kriteriji narasli i svakako bi i taj element trebali uvrstiti u vokalne izvedbe. Tim više što su to vrlo uspješno napravili u pjesmama iz Ždala. Dakle, mađarski ima 18 vokala, a međimurski 10 (i to ovisno o kojem se dijelu Međimurja radi), no bilo bi dobro da se uz pomoć nekog izvornog govornika odabere jedan od dijelova Međimurja i da se to ujednači. Plesovi (a time i pjesme) iz ove koreografije se ionako plešu po cijelom Međimurju. Ukoliko ništa drugo, trebalo bi znati gdje se pjeva zatvoreno „a“ (ne svugdje), a gdje otvoreno „e“ (ne svugdje). Uz meko „lj“ već bismo dobili daleko bolji izraz. Kad smo već kod Međimurja, treba spomenuti i jako muzikalnu solisticu iznimno lijepe boje glasa. Nažalost, imala je dosta problema s dubinama koje su se mogle riješiti na dva načina. Ukoliko je htjela ostati u istom registru jednostavno je trebalo te tonove pjevati više naprijed, prema zubima i tako bi sačuvala dubine koje onda ne bi pale u grlo i ugasile se. Druga mogućnost, još legitimnija, bila bi prebacivanje dubina u prsni registar. Takvi „lomovi“ registara“ upravo su karakteristika međimorskog pjevanja. Vjerojatno kao posljedica velikih raspona pjesama. Što se tiče Korduna koji je bio jako dobro izveden, sugerirao bih još veći koeficijent adukcije glasnica, odnosno pedagoški gledano, dublji osjet takozvanog „prsno registra“. Toga mi je povremeno, ali samo povremeno, nedostajalo i u pjesmama Livanjskog polja. Prva muška grupa, primjerice, imala je bolju rezonancu, no slabiji koeficijent adukcije, a druga obrnuto. Idealno bi bilo da su obje grupe imale najjaču moguću rezonancu uz najdublji mogući osjet prsnog registra, odnosno jači koeficijent adukcije. Kod žena je to bilo iznimno ujednačeno, a posebice je bila sjajna pjesma u kolu. No, ukupno gledajući sve na visokom nivou. Brojni dobri dueti, terceti (npr. u posljednjoj točki) i druge manje i veće skupine upotpunile su odličnu vokalnu sliku cjelokupnog programa. Kao što rekoh unatoč odličnoj izvedbi, glazbena točka „Zagorski nokturno“ nije mi se uklopila u koncept koncerta.

ZAKLJUČAK: Ansambl neprekidno napreduje u svakom pogledu pa moram reći da sam s izuzetnim zadovoljstvom gledao i slušao ovaj koncert. Za eventualno učešće na završnoj smotri sa svoje strane sugeriram jednu od ovih dviju točaka:

1. Ajde diko, ajde lane moje
2. Lipo ti je u matere moje, samo da se godine ne broje

Mr. art. Bojan Pogrmilović